

en Bog, som indeholdt de nødvendige Opgivelser, for at han paa ethvert Sted, han kom, kunde godtgjøre, at han var den, han gav sig ud for, og derfor foreslog jeg at kalde en saadan Bog en Rændingsbog, hvor der da ved Siden af kunde ligge Politibestemmelser, som sigtede til, isald det var nødvendigt, ikke for Huusbondens og ikke for Ændets Skylb, men for Kontrollen med den vandrende Befolkning, at man kunde paasee, hvor de Personer, som saaledes hyppigt skiftede og ikke havde noget fast Tilhold i Landet, til en vis given Tid opholdt sig. Saaledes som Forslaget her foreligger — det gaar jo ud paa en Forandring i Ændelovens § 59 — troer jeg, at den ærede Forslagsstiller's Forslag at kalde Bogen „Ændebogen“ mere svarer til Hensigten, end det vilde være at optage mit Forslag om en Rændingsbog. Kom man derimod til den almindelige Betragtning og sagde; Vi skulle ikke paalægge den ene Person i Samfundet andre Forpligtelser i saa Henseende, end man paalægger alle Andre, saa stillede Sagen sig anderledes, og saa kunde man tage Bogen i den Skikkelse, jeg har tænkt mig. Det forekommer mig, at de forskjellige Grunde for og imod, som man her har fremført, egentlig ikke have Meget at sige. Jeg skal villig indrømme de Herrer, som mene, at saaledes som Sagen staaer for Diebliffet, er Faren for Misbrug i det Hele taget ikke stor, og Klagemaalene, hvor de komme frem, ere mere Unbtagselse end Regel — at dette forholder sig saa; men ved Siden deraf ligger jo ganske simpelt den Betragtning, at naar Huusbonden, som her foreslaaet, ikke kan skrive noget som helst Andet i Skudsmaalsbogen, end: Har tjent mig fra den Tid til den Tid og i den Egenkab, saa vil det efterhaanden blive det Almindelige, at man vil friggjøre sig for alle disse Attestationer og komme til, hvad man nu ligeoverfor de Bestemmelser, som ere givne i Ændeloven, tilbeels allerede er kommen til, nemlig at tage denne simple Opgivelse som en slet Anbefaling. Det er den nuværende Lovs Feil, at naar en Huusbond benytter sin simple Ret til hverken at sige for Meget eller for Lidet, men sige det, han med Sikkerhed kan sige, nemlig at Ændet har tjent ham saa og saalænge i den Egenkab, saa bliver det taget for en ugunstig An-

befaling, idet man nemlig siger, at dersom Bedkommende kunde have anbefalet Ændet, saa havde han gjort det, og saa fristes man derved til at gjøre det, som er ganske almindeligt, at skrive — tillad, at jeg siger det — et letfærdigt Skudsmaal, idet man, hvor man mener ikke at kunne sige noget Bedre, skriver: „Har tjent mig tro“, uagtet det gjerne kan være, at hele Trofsaben blot bestaaer i, at Ændet ikke har bestaaet Huusbonden; men man kan tjene mig saa utro i andre Retninger, at jeg for mit Bedkommende hellere vil have, at Ændet stjæler Lidt, naar det forresten er tro i sin Gjerning. Den, der gjør min Gjerning tilgavns, men gjør sig skyldig i et lille Rapseri indenfor meget snevne Grændser, er et mere tro Ænde end det, der lader den mindste Lap Papir ligge, men dovner hele Dagen igjennem og stjæler mig Tiden bort. Naar jeg altsaa skriver „tro“, hvad betyder saa denne Trofsab? Det er Feilen ved Ændeloven, som den nu er — og den vil ikke kunne rettes, hvad enten man sætter det ene eller Andet til udover det, som er Politianordningen — at dersom jeg holder mig indenfor den snevne Grændse og siger, hvor lang Tid Ændet har tjent mig, saa tager man det for et slet Skudsmaal, og sætter jeg Noget, som ganske ligefrem fortæller, hvorledes vort Forhold gjensidig har været, f. Ex. dette Ord: „sinds“, saa skal jeg, Huusbonden, føres for Domstolene og, som det ærede Medlem fra Horsens (Vesken) har sagt, behandles paa en vis eenfaldig Maade ligeoverfor mit Ænde. Deri har det ærede Medlem Ret, at der er Ingen, der ligeoverfor Domstolene behandles slettere end den Huusbond, som ligefrem har fortalt, hvorledes hans Forhold til Ændet har været, idet det næsten er umuligt for Huusbonden at skaffe fuldgjældigt Beviis for sit Udsagn. Skjøndt der i Loven staaer, at fuldgjældigt Beviis ikke er nødvendigt, saa kræves det dog i Almindelighed, og Følgen deraf bliver, at et uforslammeth, impertinent, opsætsigt, dovent og lad Tjenesttyende, om hvem jeg fortæller det, som man dog i det daglige Liv ikke kan have Sort paa Hvidt for eller Vidner paa, bringer mig for Retten og sætter mig i den Forlegenhed, at jeg maa flette Sandheden ud.